

- ۱ با توجه به متن زیر، موارد خواسته شده را بنویسید.
«دستیابی دانش پژوهان و نوآموزان به دانش در زمینه‌ی زبان و نقش‌های گوناگون آن از راه درس و بهره گرفتن از معلّم و استمرار در یادگیری امکان پذیر است.»
الف) یک واژه‌ی مشتق: (ب) یک واژه‌ی مرکب: (پ) یک واژه‌ی مشتق- مرکب:
- ۲ با الگوی زیر یک گروه اسمی بسازید.
«صفت + صفت + اسم + نقش نمای - + صفت»
- ۳ واژه «خودجوش» را در الگوی «..... + ←» قرار دهید.
- ۴ چه نوع از جابه‌جایی در عبارت «نوح را این سال ندیمی خداوند زاده فرمود امیر»، صورت گرفته است؟
- ۵ یک صورت تصریفی برای واژه «سخن» بنویسید.
با توجه به عبارت زیر، به ۵ پرسش داده شده پاسخ دهید.
«انسان هر سال با یادآوری‌های نوروز به دامن مادر خود، طبیعت، بازمی‌گردد. طبیعت به تکرار نیازمند است. نوروز تنها، فرصتی برای آسایش و خوش‌گذرانی نیست. نوروز یعنی داستان زیبایی.»
- ۶ یک جمله‌ی استثنایی پیدا کنید و آن را بنویسید.
- ۷ کدام واژه «بدل» است؟
- ۸ یک واژه‌ی «مشتق» بیابید و آن را بنویسید.
- ۹ یک واژه‌ی «مرکب» بیابید و آن را بنویسید.
- ۱۰ یک واژه‌ی «مشتق - مرکب» بیابید و آن را بنویسید.
- ۱۱ ساختمان واژه‌ی «دستگاه» را بنویسید.

۱۲ با وجود این که می‌دانیم واژه‌ی «دشوار» از دو جزء «دش + خوار» ساخته شده است، چرا اهل زبان، این واژه را ساده به شمار می‌آورند؟

با توجه به جمله‌ی «رادمردان ایران زمین، دلوری‌های بی‌مانندی در طول تاریخ از خود نشان داده‌اند.» به ۲ سؤال بعدی پاسخ دهید؟

۱۳ در واژه‌ی «رادمردان» تکیه روی کدام هجا قرار دارد؟ (آن هجا را بنویسید)

۱۴ واژه‌ی مرکب «رادمرد» را در الگوی (.....+..... ←.....) قرار دهید.

۱۵ در واژه‌ی «رادمردان» تکیه روی کدام هجا قرار دارد؟ (آن هجا را بنویسید)

۱۶ واژه‌ی مرکب «رادمرد» را در الگوی (.....+..... ←.....) قرار دهید.

۱۷ ساختمان واژه‌ی «ناودان» را بنویسید.

با توجه به جمله‌ی زیر ۴ مورد خواسته شده را بنویسید.
«انسان فراموش‌کار که سرگرم کارهای مصنوعی و ساخته‌های پیچیده است، با یادآوری‌های نوروز به دامن مادرش، طبیعت برمی‌گردد.»

۱۸ یک واژه‌ی ساده؟

۱۹ یک واژه‌ی مشتق؟

۲۰ یک واژه‌ی مرکب؟

۲۱ یک واژه‌ی مشتق - مرکب؟

۲۲ واژه‌ی «چادرنشین» را در الگوی+..... ←..... قرار دهید.

۲۳ صفتهای مشتق را از میان واژه‌های داخل کمانک پیدا کنید. (رفتار- شنیدار- گرفتار- کردار- برخوردار- ساختار)

به عبارت زیر توجه نموده، سپس به ۴ سؤال بعدی پاسخ دهید:
«برای مادرم در حیاط چادر زدیم و فقط سرمای گُشده و برف زمستان بود که توانست او را به چهاردیواری اتاق بکشاند.»

۲۴ جمله‌ی مرکب عبارت فوق را مشخص نموده، بنویسید.

۲۵ هریک از تک‌واژه‌های «برای» و «برف» چه نوع تک‌واژ آزادی محسوب می‌گردد؟

۲۶ از نظر ساختمان، واژه‌های «کُشنده»، «زمستان» و «چهاردیواری» به‌ترتیب چه نوع ساختمانی دارند؟

۲۷ بن مضارع در فعل «بکشاند» چیست؟

۲۸ با استفاده از روش‌های ساختن واژه‌های جدید، از واژه‌ی «پوش» دو واژه‌ی جدید بسازید.

۲۹ واژه‌ی مرکب «خوش‌بخت» را به‌صورت یک جمله‌ی سه جزئی با مفعول بنویسید.

۳۰ هسته‌ی گروه اسمی «پانزدهمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب» چیست؟ این گروه اسمی از چند واژه تشکیل شده است؟

۳۱ با توجه به عبارت زیر به سؤالات زیر پاسخ دهید:
«مهارت فراوانش در خوشنویسی، نگاه تحسین‌آمیز همه را جلب می‌کرد. او در سراسر عصر خود با اشتیاق تمرین می‌کرد.»

الف) در ترکیب «مهارت فراوان» چه نوع «وابسته» ای وجود دارد؟
ب) کدام واژه، «متمم اسم» است؟
پ) یک واژه‌ی «مرکب» و یک واژه‌ی «مشتق - مرکب» مشخص کنید.

۳۲ در جمله‌ی «دل بستن به این جهان زودگذر کاری بسیار کودکانه است»، با توجه به اجزای تشکیل‌دهنده‌ی واژه‌ی «زودگذر» الگوی روبرو را کامل کنید: + ←

۳۳ گروه اسمی «دفترچه‌ی مشق بچه‌ها» چند واژه و چند تک‌واژ دارد؟

با توجه به نوشته‌ی زیر به سه سؤال بعد پاسخ صحیح دهید:
«خانواده‌ام چادرنشین بودند و سراسر عمرشان را در چادر باز عشایری گذرانده بودند، بنابراین زندگی در اتاکی تنگ برایشان دشوار بود.»

۳۴ زمان و نوع فعل «گذرانده بودند» چیست؟

۳۵ نام اجزای سازنده‌ی واژه‌ی «سراسر» چیست؟

۳۶ نوع واژه‌های «چادر نشین» و «اتاکی» از نظر ساختمان چگونه است؟

۳۷

برخی از واژه‌های مرکب، در اصل یک گروه اسمی هستند که ممکن است در آن‌ها جای هسته و وابسته عوض شده باشد. مطابق نمونه - پنج مثال پیدا کنید.
گل‌خانه ← خانه‌ی گل

۳۸

با توجه به نکته‌ی ۳، مواردی را پیدا کنید که تکواژ میانی (وند میانی) آن‌ها حذف شده یا در زبان گفتار در حال حذف شدن باشد.

۳۹

شیوه‌ی تشخیص اسم ساده و غیر ساده را با فعل ساده و غیرساده مقایسه کنید.

- ۱ الف) دانش، زمینه (ذکر یک مورد کافی است). (۰/۲۵)
ب) نوآموزان (نوآموز)، امکان‌پذیر (۰/۲۵)
پ) دستیابی، دانش‌پژوهان، گوناگون، بهره‌گرفتن، یادگیری (۰/۲۵)
- ۲ آن دو دوست صمیمی (۱ نمره) (یا هر مثال درست دیگر) - درس ۱ - ص ۱۰
- ۳ «ضمیر (۰/۲۵) + بن مضارع (۰/۲۵) ← صفت (۰/۲۵)» - ص ۱۲۴
- ۴ تقدیم مفعول (۰/۵) (درس ۱۷ - ص ۱۱۵)
- ۵ سخنی، سخن‌ها (یک مورد ۰/۲۵) (درس ۵ ص ۳۳)
- ۶ نوروز یعنی داستان زیبایی (۰/۲۵)
- ۷ طبیعت (۰/۲۵)
- ۸ نیازمند یا زیبایی یا آسایش (۰/۲۵)
- ۹ نوروز (۰/۲۵)
- ۱۰ یادآوری‌ها (۰/۲۵) یا خوش‌گذرانی
- ۱۱ ساده (۰/۲۵)
- ۱۲ زیرا اهل زبان، پیشینه‌ی باستانی زبان را در نظر نمی‌گیرند.
- ۱۳ دان (هجای آخر)
- ۱۴ صفت + اسم ← صفت
- ۱۵ دان (هجای آخر)
- ۱۶ صفت + اسم ← صفت
- ۱۷ ساده (۰/۲۵)
- ۱۸ انسان، کارها (کار)، دامن، مادر، طبیعت (ذکر یک مورد کافی است). (۰/۲۵)
- ۱۹ مصنوعی، ساخته‌ها (ساخته)، پیچیده (ذکر یک مورد کافی است). (۰/۲۵)
- ۲۰ فراموش‌کار، سرگرم، نوروز (ذکر یک مورد کافی است). (۰/۲۵)

۲۱ یادآوری‌ها (یادآوری) (۰/۲۵)

۲۲ اسم (۰/۲۵) + بن مضارع (۰/۲۵) ← صفت (۰/۲۵)

۲۳ گرفتار (۰/۲۵) ، برخوردار (۰/۲۵)

۲۴ فقط سرمای کُشده‌ی / برف زمستان بود که توانست او را به چهاردیواری اتاق بکشاند. (۰/۵)

۲۵ برای: آزاد دستوری (۰/۲۵) - برف: آزاد قاموسی (۰/۲۵)

۲۶ کُشده: مشتق (۰/۲۵) - زمستان: ساده (۰/۲۵) - چهاردیواری: مشتق مرکب (۰/۲۵)

۲۷ «کش» (۰/۲۵)

۲۸ پوشاک (۰/۲۵) - پوشه (۰/۲۵) یا: تن‌پوش - روپوش - زیرپوش و ...

۲۹ کسی که بختِ خوش دارد.

۳۰ نمایشگاه (۰/۲۵) - ۶ واژه (۰/۲۵)

۳۱ الف) وابسته‌ی پسین (صفت بیانی) (ب) خوشنویسی

پ) تحسین‌آمیز - خوشنویسی (یا سراسر)

۳۲ صفت (۰/۲۵) + بن (مضارع) (۰/۲۵) ← صفت (۰/۲۵)

۳۳ ۵ واژه (دفتَرچه‌ها / ی / مشق / ـ / بچه‌ها)

۸ تکواژ (دفتَر، چه، ها، ی، مشق، ـ ، بچه، ها)

۳۴ زمان فعل: ماضی بعید نوع فعل: گذرا به مفعول و متمم

۳۵ اسم + وند + اسم

۳۶ چادرنشین ← اسم مرکب اتافک ← اسم مشتق

۳۷ خون‌بها - نمازخانه - زیرشلوار - گلاب - جوانمرد

۳۸ دخترخاله - چلوخورشت - کت‌شلوار - شاگردشوفر

۳۹ برای تشخیص ساده یا غیر ساده بودن فعل به بن مضارع آن توجه می‌کنیم. ولی برای اسم به تمام تکواژهای غیرصرفی

آن توجه می‌کنیم.

